

BOJOVÁ ČINNOSŤ SOVIETSKEJ 8. LETECKEJ ARMÁDY NA ÚZEMÍ VÝCHODNÉHO SLOVENSKA VO SVETLE OPERAČNÝCH HLÁSENÍ JEJ ŠTÁBU (SEPTEMBER – 3. DECEMBER 1944)

IGOR SLEPCOV

SLEPCOV, I.: Combat Activity of Soviet 8th Air Army on the Territory of Eastern Slovakia in the Light of Operational Accounts of its Staff. *Vojenská história*, 6, 3-4, 2002, pp 155 – 160, Bratislava. The author on the base of his own archival research results – using up to now unpublished archival documents – has clarified lesser known theme connected to the liberation of Eastern Slovakia territory by Soviet Army during the Second World War. Published material provides basic overview of the activities of 8th Air Army air units in the period from September 1944 – 3rd December, 1944. *Military History. Slovakia. The Second World War. Soviet Air Army on Eastern Slovakia. 1994.*

9. septembra 1944 sa časť vojsk 4. ukrajinského frontu (ďalej 4. UF) pripojila k útočnej činnosti 38. armády 1. ukrajinského frontu s cieľom prekročiť Karpaty a pomôcť Slovenskému národnému povstaniu. Vzdušnú podporu vojskám 4. UF mala zabezpečiť 8. letecká armáda (ďalej 8. LA) pod velením genpor. letectva V. N. Ždanova. Samotnej bojovej činnosti 8. LA však predchádzalo tzv. prípravné obdobie (30. 8. – 8. 9. 1944),¹ počas ktorého letecké sily vykonávali prevažne prieskumnú (pozorovacíu) činnosť.

Sovietski letci, ako aj pozemné vojská v karpatských horách, mali operovať v iných podmienkach ako doteraz. Horský reliéf terénu značne obmedzoval použitie letectva v nízkych výškach, komplikoval objavovanie cieľov a prieskum. Navyše nestabilné počasie v horách si vyžadovalo, aby štáby robili podrobné analýzy poveternostných podmienok. Činnosť letectva nepriaznivo ovplyvňoval aj veľmi malý počet vhodných vzletových a pristávacích plôch.

Počas prvého dňa operácie, ako aj ďalších dní (od 14. 9.), lietadlá 8. LA operovali prevažne nad územím Poľska. Avšak už 14. septembra osem stíhacích lietadiel z 10. leteckého stíhacieho zboru počas prieskumného letu bombardovalo železničnú stanicu v Prešove.²

V priebehu ďalších dvoch dní sovietske bojové lietadlá znovu vykonávali prieskumnú činnosť nad územím ovládaným nepriateľom, pred frontom 1. gardovej armády 4. UF, ako aj diaľkové nočné lety cez územie Slovenska do Maďarska.³

17. septembra lietadlá 8. LA operovali dvoma rojmi stíhacích lietadiel v priestore Stropkova a Sniny. Po vykonaní bojového letu sovietski letci hlásili, že zapálili tri nákladné autá a jednu automobilovú cisternu, pričom celkom zhodili 6 leteckých bômb.⁴

20. septembra 1944 prekročili pozemné vojská 4. UF hranicu Slovenska v priestore severne od Kalinova. V operačnom hlásení sa uvádza, že v tento deň skupiny bitevných lietadiel v počte 4 – 6 strojov útočili na ciele v priestore Paloty a Medzilaboriec, pričom stratili 4 lie-

¹V zostave 8. leteckej armády bojovali: 8. bitevný letecký zbor (veliteľ gen por. V. V. Nanejšvili), ktorý sa skladal z 224. bitevnej divízie (veliteľ genmjr. M. V. Kotelnikov) a 227. bitevnej divízie (veliteľ pplk. A. S. Levadnyj). Okrem toho v zostave 8. LA boli v tomto období: 321. bombardovacia letecká divízia (veliteľ plk. I. G. Čuk), 8. prieskumný, 100. prieskumný a 678. dopravný letecký pluk.

²Archív Mo Svidník VM Trenčín, f. C, príř. č. 109/89, 1. 1472. Operačné hlásenie štábu z 14. 9. 1944 (fotokópia).

³Tamže, 1. 1476.

⁴Tamže, 1. 1484.

lietlá. Tiež v ten istý deň lietadlá 10. leteckého stíhacieho zboru okrem sprievodu bitevných lietadiel vykonávali prieskumnú činnosť a hliadkovali vo vzduchu. Táto letecká činnosť sa však neobišla bez strát, pretože nepriateľské protiletadlové delostrelectvo v priestore Medzilaboriec zostrelilo sovietsku stíhačku La-5, na palube ktorej bol pilot por. Avremenko.⁵

V hlásení z 21. septembra bolo zaregistrované pokračovanie náletov na nepriateľské ciele nachádzajúce sa v úseku Medzilaborce – Palota. Na železničnej stanici v Medzilaborciach bol zasiahnutý železničný transport zložený približne z 30 vagónov.

Lietadlá 8. leteckého bitevného zboru ničili v sprievode stíhačiek vojská a bojovú techniku nepriateľa v priestore na juh a juhozápad od Čertižného a Habury, na východ od Medzilaboriec a Paloty.⁶ V časovom rozpätí 11.45 – 12.00 stíhačky nepriateľa atakovali vo vzdušnom priestore Čertižného sovietske bitevné lietadlá, pričom sovietski sprievodní stíhači nepriateľský útok odrazili a zasiahli dve stíhačky Me-109. Pritom sa vyznamenali piloti por. Belikov a por. Meťuchov. Podľa hlásenia sovietskych letcov sa jeden z pilotov zasiahnutých nepriateľských lietadiel zachránil na padáku. Obe nemecké lietadlá spadli v priestore Habury.⁷

Vo vyššie uvedenom priestore sovietski letci pokračovali v bojovej činnosti aj na nasledujúci deň. Na železničnej stanici v Medzilaborciach zapálili tri železničné transporty a na troch miestach poškodili železničné koľajnice. Tiež budova stanice bola zasiahnutá. V ten istý deň vybojovali sovietske stíhacie lietadlá tri skupinové vzdušné boje, ktorých výsledkom bolo zostrelenie dvoch Me-109. Straty 8. LA tvorilo päť strojov: jeden šturmovík Il-2 (pilot Beloglazov) a jedna stíhačka La-5 boli zostrelené protiletadlovým delostrelectvom, ďalšie tri La-5 sa nevrátili z plnenia bojovej úlohy.

Vo výške 800 m v priestore Paloty sa odohral vzdušný boj so štyrmi Me-109. Jeden nepriateľský stroj bol zostrelený. Ďalší vzdušný boj so štyrmi FW-190 sa odohral v priestore Medzilaboriec. Pilot poručík Alexejev zostrelil jeden nepriateľský stroj, ktorý sa zrútil na mieste boja.⁸

Činnosť letectva bola 23. septembra obmedzená následkom zlého počasia. Celkom štartovalo 105 lietadiel (198 štartov). Bombardovacie a bitevné lietadlá operovali v priestore Čertižného, kóty 489, Borova, Vydrane a Medzilaboriec. V rámci toho sovietske letectvo zničilo, poškodilo alebo zapálilo: 14 tankov a obrnených transportérov, 72 áut s nákladom a pechotou, 23 vozov, 2 sklady s muníciou a 2 železničné vagóny. Nepriateľským protiletadlovým delostrelectvom bol ťažko zasiahnutý jeden bitevník Il-2 (pilot por. Rodin, strelec seržant Vdovin). Pilotovi sa podarilo „pretiahnuť“ stroj cez líniu frontu, za ktorou stratil kontrolu nad riadením zasiahnutého lietadla. Obaja letci vyskočili na padákoch a šťastne pristáli na území ovládanom Červenou armádou.

Pilot La-5-ky por. Koroňskij, ktorý bol zostrelený počas leteckého súboja a pilot La-5 por. Koinov, zostrelený nepriateľským protiletadlovým delostrelectvom, však už takéto šťastie nemali. Traja piloti La-5 por. Mogilej, por. Brigadin a ppor. Gonolokov sa nevrátili z bojového letu.⁹

V priestore Medzilaboriec sa odohrali ďalšie dva vzdušné boje, počas ktorých boli zostrelené dve nepriateľské lietadlá Me-109. V závere hlásenia z 23. septembra je uvedená poznámka: „Bojová práca bitevných lietadiel za minulý deň 22. 9. 1944 pozemným velením bola ohodnotená ako dobrá, veliteľom vojsk 4. UF bolo potvrdené zničenie troch nepriateľských tankov.“¹⁰

⁵Tamže, 1. 1488.

⁶Tamže, príř. č. 108/89, 1. 1491.

⁷Tamže, 1. 1492 – 1493.

⁸Tamže, 1. 1496.

⁹Tamže, 1. 1501 – 1502. V hlásení z 25. 9. 1944 je však uvedené, že dvaja poslední piloti, ktorí boli zostrelení nad cieľom, predsa dotiahli na svoje územie, kde núdzovo pristáli a 25. 9. sa vrátili na svoju základňu.

¹⁰Tamže, 1. 1503.

V dňoch 24. 9. – 25. 9. sa činnosť letectva opäť značne obmedzila v dôsledku zlého počasia, 25. 9. iba deväť bitevných lietadiel uskutočnilo 9 letov, pričom sedem z nich úlohu nespĺnilo kvôli zlým poveternostným podmienkam nad cieľom.

Pri Medzilaborciach bola zaregistrovaná činnosť nepriateľskej protiletadlovej batérie. Na nepriateľské auto bolo zhodených niekoľko bômb. Výsledok útoku sa nepodarilo spozorovať.

V priebehu ďalších dvoch dní sa takmer nelietalo. 28. 9. 1944 jednotky 8. LA „rojmi bitevných lietadiel ničili vojská a bojovú techniku nepriateľa pred frontom 1. gardovej armády v priestore: Mikova, Malá Poľana, Krásny Brod“ a taktiež uskutočňovali „prieskum pre štáb 8. LA“. Ani v ten deň sa nepodarilo využiť celú kapacitu leteckej armády. Celkovo štartovalo len 17 bitevných a 2 stíhacie lietadlá. Sedem z nich úlohu nespĺnilo. Aj tak sa im podarilo zničiť tri autá, dva delostrelecké kanóny a dve čaty pechoty.¹¹

O deň neskôr, t. j. 29. septembra, odštartovalo do karpatského vzdušného priestoru už 78 sovietskych bojových lietadiel (53 bitevných, 24 stíhacích a 1 bombardér – prieskumník), ktoré uskutočnili 99 bojových štartov a 44-krát útočili na nepriateľské vojská a ich palebné postavenia, 24-krát boli použité ako sprievod, 8 lietadiel sa zúčastnilo náletu na prešovské letisko¹² Útočili taktiež v priestore Medzilaboriec, Ruského a Veľkej Poľany. Na letisku v Prešove zničili alebo poškodili 6 nepriateľských lietadiel a zapálili jeden hangár. Týchto 8 lietadiel II-2 pôvodne malo za úlohu zničiť delostrelecké a mínometné batérie v priestore Rokytoviec, avšak kvôli zlej viditeľnosti neboli ciele lokalizované, a preto podnikli útok na ciele objavené na prešovskom letisku: 4 FW-190, 8 Me-109 a 1 Ju-52.¹³

30. septembra sovietske lietadlá opätovne útočili v priestore Medzilaboriec a Ruského. 48 lietadiel štartovalo 48-krát. Boli zničené a poškodené dva tanky, štyri autá a tri vozy.

V období od 1. a 6. októbra jednotky 8. LA vyvíjali slabú aktivitu. 1. a 3. októbra sa pokúsili podporiť svoje útočiacie pozemné vojská, ale v prvom prípade 29 lietadiel a v druhom prípade 14 lietadiel stanovenú úlohu nespĺnilo z dôvodu, že hory boli zakryté hmlou.

7. októbra sovietske lietadlá útočili na viacerých miestach východného Slovenska a taktiež bombardovali železničné stanice v Čope a Humennom. V tento jesenný deň išlo celkom do vzduchu 368 sovietskych lietadiel, ktoré štartovali 616-krát. Zhodených bolo 130 t 789 kg bômb.¹⁴ V súvislosti s činnosťou letectva 8. LA možno konštatovať, že zničili, poškodili alebo zapálili 218 áut s nákladom a pechotou, 1 tank, 52 vozov, 30 jazdcov, 2 sklady s municiou, 2 lokomotívy a 34 železničných vagónov. Sovietski letci taktiež hlásili podpálenie jednej železničnej súpravy na stanici v Stakčine a rozbitie depa v Snine. Jedno lietadlo II-2 sa nevrátilo na svoju základňu, dva II-2 sa zrazili vo vzduchu. Pre zaujímavosť uvedieme intenzitu štartov: na jednotlivé ciele v priestore Veľkej Poľany lietadlá štartovali 77-krát, Kolbasova 41-krát, Stakčina 25-krát, Dary a Topole 16, Ruského 44, Ostrožnice 18, Smolníka 12, Stariňy 30, Parihuzoviec 6, na západ od Zvaly 12 a Sniny 6-krát.¹⁵

7. októbra odštartovalo s úlohou bombardovať železničnú stanicu v Humennom 9 sovietskych bombardérov. Výsledkom ich bojovej činnosti bolo poškodenie železničných koľají.

9. októbra letectvo 8. LA ničilo delostrelecké a mínometné batérie nepriateľa, bojovú techniku a živú silu v priestore Nižnej Radvane, Zvaly, Topole, Stakčina, Ruského Potoka, Uliča a Kolbasova. Skupina šiestich lietadiel II-2 zlikvidovala stroj na ničenie železničných koľají na juh od Medzilaboriec. V ten deň štartovalo 393 lietadiel (pravda nielen na ciele na území Slovenska, ale aj na území Zakarpatskej Ukrajiny). Tieto lietadlá štartovali 809-krát a stratili 3 stroje.¹⁶

¹¹Tamže, I. 1510.

¹²Tamže, I. 1512.

¹³Tamže, I. 1513.

¹⁴Tamže, príř. č. 107/89, I. 1549.

¹⁵Tamže, I. 1550.

¹⁶Tamže, I. 1554.

V priebehu 11. a 12. októbra sa opäť nelietalo kvôli zlému počasiu, 13. októbra činnosť letectva 8. LA bola prevažne sústredená na ciele v Zakarpatskej Ukrajine. Na východnom Slovensku útočili sovietske lietadlá na ciele v priestore Vyšnej Jablonky, Ostrožnice a Papína. Okrem toho 224. bitevná letecká divízia útočila v priestore Parihuzoviec, Smolníka, Telepoviec (dnes Osadné), Zvaly a Hostovic.

14. októbra lietadlá 32. bombardovacej leteckej divízie v skupinách, v ktorých každá mala 9 lietadiel, bombardovali z výšky 2 000 – 3 300 m železničné súpravy na stanici v Snine a Stakčine. Zhodili 250 t 925 kg leteckých bômb. Podľa hlásení osádok vznikli na stanici v Snine dve ohniská požiaru, pričom na stanici v Stakčine bol zaregistrovaný jeden veľký výbuch a následky bombardovania boli odfotoграфované.

V noci na 15. 10. sa dvoma osádkami bombardérov A-20-B uskutočnil diaľkový prieskum cestnej a železničnej stanice v Prešove. Výsledky prieskumu neboli uvedené. Okrem toho sa v priestore Starina – Stakčín odohral vzdušný súboj so štyrmi nemeckými stíhacími lietadlami FW-190. Boj sa skončil bezvýsledne.¹⁷

16. októbra boli bombardované pozemné ciele v priestore Telepoviec, Stariny a Hostovic. Okolo 15-tej hodiny sa štyri stíhačky La-5 (veliteľ skupiny Kozlov) stretli počas sprievodu prieskumných lietadiel v priestore Stakčina s nemeckým lietadlom FW-189, ktoré následne zostrelili.

Podľa povojnovej sovietskej historiografie bola východoslovenská operácia sovietskej armády (38. armáda 1.UF a celý 4. UF) chronologicky ohraničená „9. september – 28. október 1944“. Dobové dokumenty však uvádzajú, že „útočná Karpatská operácia“ trvala v čase od 9. septembra do 7. novembra 1944. V súhrnných hláseniach štábu 8. LA sa k samotnej dobe trvania operácie prirátujú aj dni prípravného obdobia, t. j. 30. august až 8. september 1944. Avšak tieto hlásenia sa zostavovali nielen v priebehu operácie, ale aj s odstupom času v auguste 1945. V nich sú hodnotenia činnosti leteckých síl nepriateľa. Vyplýva z nich, že na začiatku operácie malo proti 537 (v tomto počte aj 20 nebojaschopných lietadiel) lietadlám 8. LA operovať 230 nepriateľských lietadiel. Tieto však v priebehu septembra vyvíjali len veľmi slabú bojovú činnosť. Túto príčinu štáb 8. LA vysvetľuje takto: „Slabá činnosť nepriateľského letectva, ktoré sa nachádzalo na letiskách v Maďarsku, proti 4. UF sa vysvetľuje po prvé tým, že jeho hlavná pozornosť bola sústredená podľa všetkého na udalosti na Balkáne (2. UF) a po druhé nedostatkom pohonných hmôt. Preto sme mali nielen zjavnú, ale absolútnu prevahu vo vzduchu.“¹⁸

V októbri 1944, ako sa uvádza v prehľade bojovej činnosti 8. LA za október 1944, sa pred frontom 4. UF nachádzali nasledujúce letecké sily nepriateľa: 39 bombardérov, 49 stíhačiek, 47 prieskumných lietadiel, 67 lietadiel rôznych typov (celkom 202 lietadiel).¹⁹ Tieto lietadlá sa nachádzali na letiskách v Prešove (25 lietadiel), Miškovci (10), Nyiregyháze (25), Debrecine (60), Guste (15), Maja Mare (31), Užhorode (20), Satmári (16).²⁰

V prvej dekáde od 1. do 7. októbra 1944 nebola v dôsledku zlého počasia zaregistrovaná činnosť nepriateľského letectva, od 7. do 10. októbra uskutočnili nepriateľské lietadlá 59 štartov s prieskumnými cieľmi. V druhej dekáde októbra uskutočnili 43 štartov, v tretej dekáde bola letecká činnosť nepriateľa veľmi obmedzená, ale na jej konci bolo zaregistrované bombardovanie sovietskych vojsk skupinou do 20 lietadiel Ju-88 v priestore Užhorodu.

Počasiu v októbri značne obmedzilo aj bojovú činnosť 8. LA. V priebehu mesiaca bolo len 6 letových dní, 10 letovo obmedzených a neletových bolo celkom 15 dní. V období od

¹⁷Tamže, I. 1572.

¹⁸Tamže, príř. č. 110/89, I. 1592.

¹⁹Tamže, I. 1594.

²⁰Tamže, I. 1595.

18. do 31. októbra bolo celkovo zlé počasie, avšak 25., 26. a 27. októbra sa počasie dočasne zlepšilo, čo umožnilo jednotkám 8. LA uskutočniť denne 60 štartov. Počas všetkých ostatných dní bola bojová činnosť letectva zastavená.²¹

Celkove letecké sily 8. LA za obdobie 30. 8 – 7. 11. 1944 štartovali 7 129-krát: Počas týchto vzletov najviac útočili na pozemné vojská nepriateľa (3279), železničné objekty (394). Prieskumnú činnosť realizovali 1 007-krát.²² V tomto období vykazovala 8. LA stratu celkom 61 lietadiel (10 z nich mimo priamej bojovej činnosti). Protiletadlové delostrelectvo nepriateľa zostrelilo 25 lietadiel, letectvo 8. LA 16 atď.²³

4. UF po ukončení východokarpatskej operácie (tentokrát už samostatne) začal ďalšiu útočnú operáciu – východoslovenskú. Pôvodný názov tejto operácie, ako vyplýva z dokumentov, bol: „Zápas o Michalovce a násilný prechod rieky Ondava“. Doba trvania bola zarámcovaná od 20. 11. 1944 – 3. 12. 1944.

Letecké jednotky 8. LA mali na prípravu tejto operácie 5 dní (15. 11. – 20. 11. 1944). Nové zväzky či jednotky zálohy k 8. LA nepribudli. Pred začiatkom operácie priestor činnosti tejto armády rozdeľoval hlavný karpatský hrebeň na dve časti – priestor na sever od hrebeňa (severná skupina) a priestor na juh od hrebeňa (južná skupina). V prvý deň sa pri vypracovaní plánu využitia 8. LA uvažovalo o dvoch variantoch. Prvý variant predpokladal využitie všetkých síl armády s celkovým zaťažením 600 štartov, druhý variant využitie len južnej skupiny armády s celkovým zaťažením 230 štartov. Velenie sa priklonilo k prvému variantu. Ale fakticky sa štartovalo len 415-krát, pretože stíhacie lietadlá nenaplnili plánovanú normu z dôvodu pasivity nepriateľského letectva.²⁴

Prvý deň operácie sa vydaril. Vďaka včasnému nasadeniu záloh a mohutnej podpore letectva ku koncu dňa 20. novembra 1944 bol prielom frontu rozšírený do šírky 15 km a hĺbka prielomu do 16 – 17 km.²⁵ Od samého začiatku sa činnosť letectva vyvíjala nezvyčajne. Sovietske lietadlá neútočili bezprostredne na úseku prielomu obrany nepriateľa, ale dostali úlohu nedovoliť jeho tankovým jednotkám, ktoré sa nachádzali 6 – 10 km severne od úseku prielomu, vykonať protiútok do boku 17. gardového streleckého zboru. Práve túto úlohu splnili výborne. V ten deň pozemné vojská oslobodili 20 obcí na východnom Slovensku a zajali 860 vojakov a dôstojníkov nepriateľa.²⁶

8. LA začínala východoslovenskú operáciu disponujúc 537 lietadlami (vrátane 25 nebojaskopných). Z tohto počtu bolo 227 stíhacích, 117 bitevných, 84 bombardovacích, 22 prieskumných a 27 pozorovacích lietadiel.²⁷ Priestor bojovej činnosti armády bol v tomto prípade veľmi úzky. Šírka prielomu frontu nepriateľskej obrany bola iba 9 km všeobecného úseku činnosti 8. LA, na prednom okraji bola 10 km, do hĺbky 55 km. Veľké obavy však boli z nárastu leteckých síl nepriateľa. Podľa odhadu sovietskej rozviedky stálo proti silám 8. LA až 400 nepriateľských strojov (240 bombardovacích, 120 stíhacích a 40 prieskumných lietadiel).²⁸ Tieto lietadlá sa však na Ondave neobjavili.

Ako som už uviedol, v prvý deň východoslovenskej operácie štartovali lietadlá 8. LA celkom 415-krát. Z uvedenej tabuľky je vidieť, ako ďalšiu činnosť letectva sťažilo zlé, resp. neletové počasie. Len jeden deň (23. 11.) plne vyhovoval letcom, a preto ho maximálne využili na vedenie bojovej činnosti.

²¹Tamže.

²²Ústredný archív Ministerstva obrany Ruskej federácie, f. 244, op. 3000, d. 10, 1. 171.

²³Tamže, 1. 174.

²⁴Tamže, 1. 84.

²⁵Tamže, f. 371, op. 6367, d. 429, 1. 46,47.

²⁶Tamže, 1. 51.

²⁷Tamže, f. 244, op. 3000, d. 10, 1. 178.

²⁸Tamže, 1. 179.

Vojenská história

DÁTUM	POČET NAPLÁNOVANÝCH ŠTARTOV	POČET SKUTOČNÝCH ŠTARTOV	PRÍČINA NESPLNENIA
21. 11. 1944	580	5	zlé poveternostné podm.
22. 11. 1944	300	154	-/-
23. 11. 1944	300	624	-/-
24. 11. 1944	540	–	zlé počasie
25. 11. 1944	540	–	-/-
26. 11. 1944	540	–	-/-
27. 11. 1944	540	–	-/-
28. 11. 1944	540	–	-/-
29. 11. 1944	540	6	-/-
30. 11. 1944	540	4	-/-
01. 12. 1944	540	8	-/-
02. 12. 1944	540	41	-/-
03. 12. 1944	540	18	-/-

V uvedenom období stratila 8. LA celkom 24 lietadiel, z toho 7 mimo boja.²⁹

Činnosť 8. LA pokračovala aj v ďalších týždňoch až do úplného oslobodenia územia východného Slovenska 19. januára 1945. Nasledovali ďalšie útoky, vrátane bombardovania Prešova 20. 12. 1944, počas ktorého „domy sa triasli ako osiky“³⁰, a ďalších miest a obcí. Dobové archívne dokumenty sovietskej proveniencie, ktorých obsah sa viaže k vyššie uvedeným historickým udalostiam, sa však na Slovensku nenachádzajú.

²⁹Tamže, I. 183.

³⁰Prešovský večerník, 19. 12. 1996, č. 246. V liste svedka tejto udalosti, ktorý ho 28. 12. 1944 napísal prof. Št. Hlaváčovi do Michaloviec.